

УДК 37.091.33-027.22:615.15:37.091.262-021.67

**ВРАХУВАННЯ ОСОБЛИВИХ ОСВІТНІХ ПОТРЕБ ПІД ЧАС
СТВОРЕННЯ МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПЕРЕДДИПЛОМНОЇ
ПРАКТИКИ МАЙБУТНІХ АСИСТЕНТІВ ФАРМАЦЕВТІВ**

Юлія ПРОКОПЕНКО, Діана ФИДРЯ, Наталія БРАГАР, Наталія КУЗЬМЕНКО

Медичний фаховий коледж

Запорізького державного медико-фармацевтичного університету

**Комунальний заклад «Запорізька спеціальна загальноосвітня школа-
інтернат «Джерело» Запорізької обласної ради»**

м. Запоріжжя

Переддипломна практика є важливою складовою успішної підготовки майбутніх асистентів фармацевтів. Як зазначає, дослідниця Головаха А., практика «допомагає студенту усвідомити правильність обраного ним шляху, проходження практики найбільш повну картину професійної діяльності. Молода людина виконує свою майбутню роботу, застосовує знання, вчиться діяти «тут і зараз». Прийняття рішень в реальних умовах дозволяє студенту максимально розкрити свої таланти і вміння. Протягом роботи він вчиться взаємодіяти з колективом і керівництвом. Основи субординації і професійного спілкування даються в найбільш зрозумілою і адаптованою формі. Саме в цей момент можна максимально поглибити і розширити свої знання» [1], погоджуємось повністю з вищевказаною думкою та наголошуємо, що, згідно, Положення про організацію та проведення практики студентів Медичного фахового коледжу Запорізького державного медико-фармацевтичного університету, під практичною підготовкою здобувачів слід розуміти «одну з форм організації освітнього процесу та обов'язкову складову освітньо-професійної програми фахової передвищої освіти, яка спрямована на завершення формування набутих компетентностей та отримання досвіду їх застосовування, оволодіння сучасними формами організації праці,

**Інновації медичної освіти: перспективи, виклики та можливості:
матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції**

обладнанням, пристроями і технологіями відповідно до спеціальності, ознайомлення з умовами провадження професійної діяльності» [2]. Варто зауважити, що «навчання за допомогою проходження практики необхідно розглядати як багатогранну діяльність студентів і викладачів, що спрямована на: розробку викладачем індивідуальної програми практики, яка передбачає перелік основних питань, які підлягають самостійному вивченню студентом в умовах конкретного підприємства; термінів виконання індивідуальних завдань, а також збір фактичних матеріалів для підготовки проєктів; сприйняття, усвідомлення, переробку і оволодіння студентом інформації, отриманої в процесі навчання і в період проходження практики; бажання спробувати отримані у закладі освіти знання на практиці; організацію викладачем самостійної, свідомої, раціональної, результативної діяльності студента з оволодіння навчальною інформацією, її застосування і закріплення на практиці» [1]. Професійна підготовка фахівців фармацевтичної галузі, і асистентів фармацевтів зокрема, у сучасних умовах, як зазначає В. Сліпчук, набуває «пріоритетного значення, оскільки істотно сприяє подальшому розвитку охорони здоров'я населення, збереженню й зміцненню здоров'я людей та запобіганню різноманітним захворюванням. Адже саме висококваліфіковані фахівці фармацевтичної галузі здатні забезпечити пошук та вдосконалення нових ефективних засобів лікування і профілактики хвороб» [3]. Практична підготовка є важливою складовою для «формування у студентів стійкого інтересу до обраної професії; цілеспрямованого розвитку особистісно-професійних рис та якостей, які є необхідними для реалізації основних функцій; організації активного професійного самовдосконалення та стимулювання до саморозвитку в процесі фахової підготовки» [4]. Переддипломна практика має низку суттєвих переваг, а саме: позитивний вплив на активізацію діяльності суб'єктів навчального процесу, мотивацію навчально-пізнавальної діяльності, врахування індивідуального досвіду студента в процесі виконання професійних задач, виконання студентами реальних виробничих завдань, використання в

роботі чинних документів тощо [5]. Відтак, під час проходження переддипломної практики майбутні асистенти фармацевтів здатні «володіти спеціальними знаннями та навичками, бути відповідальним під час виконання своїх професійних обов'язків, уважно й гідно поводитися з відвідувачами аптечного закладу, адже мова йде про особисті потреби людини, яка очікує на фахову допомогу. Фармацевт, що опікується пацієнтом, повинен сприймати свою практику як частину системи охорони здоров'я і як частину професійної діяльності інших фармацевтів; надані ним послуги мають бути високої якості; фармацевт, який приймає рішення, зокрема, здатний оцінити, проаналізувати й правильно визначити послідовність дій; фармацевт – сполучна ланка між лікарем і пацієнтом; він повинен бути обізнаним і впевненим у собі під час спілкування з іншими професіоналами охорони здоров'я та суспільством; фармацевт – лідер, що передбачає, у тому числі, співчуття й розуміння інших, а також здатність приймати рішення, ефективно спілкуватися та керувати; фармацевт – менеджер; він повинен вміти ефективно управляти людськими, фізичними й фінансовими ресурсами, інформацією, а також позитивно сприймати керівництво з боку інших; фармацевт, який постійно отримує нові знання; мова йде про бажання постійного й неперервного навчання протягом усього життя; фармацевт – наставник; він зобов'язаний допомагати в навчанні і підготовці майбутніх асистентів фармацевтів, а також навчатися сам» [6]. Важливість практичної підготовки доведено, а відтак, виникла потреба у створенні сучасного методичного забезпечення для успішного супроводження зазначеної форми організації освітнього процесу для майбутніх асистентів фармацевтів. За результатами пілотного експерименту, який проводився для студентів старшого курсу відділення «Фармація» групою анкетування з числа студентів-гуртківців «Панацея», отримано наступні результати: 74% здобувачів в ході анкетування зазначили необхідність у врахуванні особливих освітніх потреб, зокрема надання методичних рекомендацій щодо проходження практичної підготовки для осіб з порушеннями слуху (рис. 1).

Інновації медичної освіти: перспективи, виклики та можливості: матеріали ІІІ Всеукраїнської науково-практичної конференції

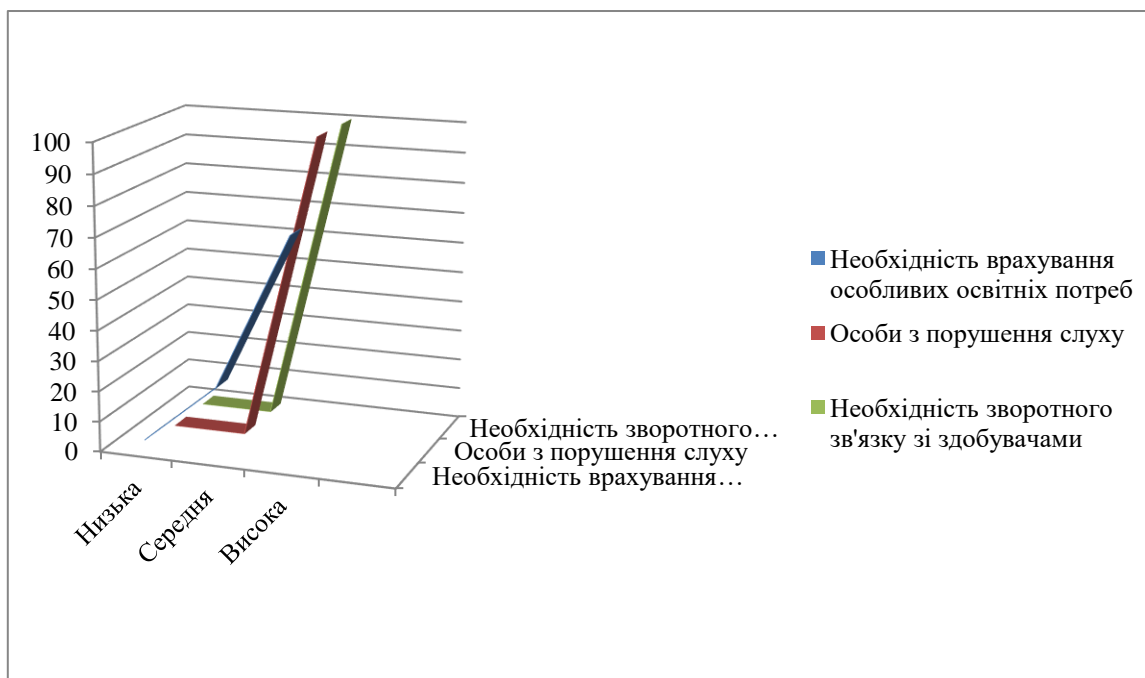

Рис. 1 Результати опитування студентів старшого курсу відділення «Фармація»

Анкетування здобувачів старшого курсу відділення «Фармація» проводилось анонімно, з дотриманням принципів доброчесності, а зазначену особливість було виокремлено респондентами у питанні з відкритою відповіддю опитування. Відтак, впровадження білінгвального підходу у створенні навчально-методичного забезпечення переддипломної практики набуло актуальності в поточному навчальному році. Керівником практики створено інтерактивні роз'яснення щодо оформлення звітності переддипломної практики, доступ на офіційному you-tube каналі Медичного фахового коледжу Запорізького державного медико-фармацевтичного університету [8]. Під час створення контенту було враховано, що основоположним принципом білінгвального підходу до навчання осіб із порушеннями слуху є «використання національних жестової та словесної мов як повноцінних, рівноправних та однаково значимих засобів навчання. При цьому, як зазначає А. Замша, метою реалізації принципів білінгвального підходу є формування спектру загально-навчальних, предметних і професійних компетентностей на рівні та в обсязі чинних державних стандартів освіти. Водночас зазначимо, що одним із основних завдань мовної підготовки осіб із порушеннями слуху в

**Інновації медичної освіти: перспективи, виклики та можливості:
матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції**

контексті білінгвального підходу є формування жестово-словесного білінгвізму як здатності, що виявляється в порівняно вільному володінні особою як жестовою, так і словесною мовами» [7, с. 89]. Специфікацією технології білінгвально-бікультурного навчання виокремлено «усне мовлення як засіб навчання осіб з порушеннями слуху не застосовується, опанування жестовою та словесною мовами відбувається не паралельно, як при навчанні слабкочуючих, а послідовно – спочатку здобувач опановує матеріал жестовою мовою. Безпосередня комунікація під час процесу навчання відбувається засобами природного жестового мовлення. Системне знання про підходи, способи й методи розвитку слухового сприймання орієнтується на: стан слуху та слухопротезування, мовний потенціал і рівень розвитку мовлення, вміння використовувати контекст, наявність мовленнєвої практики, особливості спілкування і комунікації, індивідуальні особливості, умови освітнього процесу і рівень навченості» [7, с. 171]. Матеріали для супроводження переддипломної практики були побудовані таким чином, щоб розширити доступність наданих завдань, які формують професійні навички майбутніх асистентів фармацевтів, та створенню умов для їх сприймання, розуміння та виконання, зокрема: «враховувати «робочу відстань», що дозволяє сприймати усне мовлення на слух здобувачеві зі зниженим слухом; дотримуватися візуального режиму, що дозволяє дитині використати зір для сприймання і розуміння сказаного викладачем; забезпечувати можливість отримувати завдання у писемній формі; використовувати чіткі формулювання завдань із застосуванням знайомого мовленнєвого матеріалу; передбачити можливу необхідність додаткового тлумачення змісту завдання; пред'являти завдання зрозумілою мовою (словесною усною, писемною або дактильною, національною або калькованою жестовою); застосовувати різні варіанти завдань; використовувати різні види інструкцій до виконання завдань (зразок, схема, план, словесна інструкція; поопераційна, покрокова; створення проблемної ситуації тощо); надавати здобувачеві можливість у доступний, зручний спосіб пред'являти результати

**Інновації медичної освіти: перспективи, виклики та можливості:
матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції**

виконання завдань (усно, письмово, дактильною або жестовою мовою, через результат діяльності); передбачити різний темп виконання завдань; надавати різноманітні опори та «підказки» (словесні, малюнкові, графічні) як метод «підтримуючої дії» [7, с. 176]. Отже, доступність у наданні освітніх послуг є важливою складовою освітньої діяльності Медичного фахового коледжу ЗДМФУ, постійний зворотній зв'язок зі здобувачами освіти дає можливість виявити своєчасно освітні потреби, та задовольнити їх в повній мірі. Практичне значення проведеного дослідження пошуково-дослідного гуртка «Панацея» полягає у створенні відео-контенту методичного забезпечення переддипломної практики майбутніх асистентів фармацевтів із супроводженням жестовою мовою, що враховує потреби здобувачів поточного навчального року.

Перелік джерел інформації

1. Головаха А. Важливість проходження практики студентами. URL: <https://www.azurit.kiev.ua/uk/2021/04/30/vazhlivist-prohodzhennya-praktiki-studentami-vishhih-navchalnih-zakladiv/>.
2. Положення про організацію та проведення практики студентів Медичного фахового коледжу Запорізького державного медико-фармацевтичного університету. URL: https://college.mphu.edu.ua/p_122.html.
3. Сліпчук В. Професійна підготовка фахівців фармацевтичної галузі в Україні у XX – на поч. XXI століття: системний аналіз тенденцій. Освітологія. 2018. № 7. С. 44-48. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ocvit_2018_7_8.
4. Кіщук, В. М. Обґрунтування потреби підготовки майбутніх фармацевтів до професійної діяльності в системі коледж-академія на засадах акмеологічного підходу. Науковий вісник Ужгородського національного університету : серія: Педагогіка. Соціальна робота / гол. ред. І.В. Козубовська. Ужгород : Говерла, 2019. Вип. 2 (45). С. 90–93.

5. Формування технологічних умінь майбутніх фармацевтів на засадах практико-орієнтовного підходу / О. Мороз, Ж. Осінська, О. Плохотнюк, І. Процюк. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології : науковий журнал / МОН України, Сумський державний педагогічний ун-т ім. А. С. Макаренка ; Суми : СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2021. № 2 (106). С. 329–340. DOI: 10.24139/2312-5993/2021.02/329-340.
6. Формування професійних компетентностей майбутніх фармацевтів в Івано-Франківському національному медичному університеті. URL: <https://www.researchgate.net/publication/362163419>.
7. Освіта дітей з порушеннями слуху: сучасні тенденції та технології : навч.-метод. посіб. / О.М. Таранченко, С.В. Литовченко, О.Ф. Федоренко, В.В. Жук, В.В. Литвинова, В.М. Шевченко. К. : Симоненко О.І., 2018. 250 с.
8. Офіційний you-tube канал Медичного фахового коледжу ЗДМФУ. URL: <https://www.youtube.com/@user-fr8pi1iz7d>.

УДК 376

**ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОСТУПНОСТІ ФІЗИЧОГО ВИХОВАННЯ ДЛЯ
ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ**

Олеся ГОЛОВЕНКО, Оксана ШУКАТКА

Львівський національний університет імені Івана Франка

м. Львів

Гуманізація процесу освіти передбачає посилення уваги до формування повноцінної особистості та всебічного розвитку кожної дитини. Відповідно до Конституції України і законодавства у галузі освіти держава має забезпечити доступність до якісної освіти відповідного рівня дітям з особливими освітніми потребами (далі - ООП) з урахуванням здібностей, можливостей, бажань та